

суперечність між наявністю кадрового та аналітичного потенціалу й браком коштів, ефективних організаційних структур, що співпрацюють у сфері соціального захисту. Тобто, існує достатньо багато ідей для реалізації, але бракує коштів.

Зазначені проблеми потребують відповідного нормативно-правового обґрунтування, та більш прогресивного розвитку практичних соціальних працівників завдяки партнерству державних та недержавних організацій у соціальній сфері. Тобто, наразі, перш за все, необхідно виробляти власну модель соціального захисту населення, продовжувати формування мережі соціальних служб у надання якісних соціальних послуг населенню. Основний документ що визначає нормативно правову базу у соціальній сфері є Конституція України. Отже, реформування соціальної сфери потребує перегляду та посилення державної політики соціального захисту (запровадження системи раннього виявлення осіб та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, підвищення якості надання соціальних послуг за місцем проживання тощо).

Список використаних джерел

1. Закон України «Про соціальні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>(дата звернення 19.03.2021 р.).
2. Соціальна робота в Україні: основні напрями, проблеми та перспективи розвитку. URL: <http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/confdocs/2016/9.pdf> (дата звернення 19.03.2021 р.).
3. Іноваційні технології у соціальній роботі. URL: <http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi.pdf> (дата звернення 19.03.2021 р.).
4. Організаційно-правові засади управління у сфері праці і соціальної політики. URL: <http://meگو.info/матеріал/№-1-організаційно-правові-засади-управління-у-сфері-праці-і-соціальної-політики> (дата звернення 19.03.2021 р.).
5. Актуальні проблеми сучасної соціології, соціальної роботи та професійної підготовки фахівців. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/13852> (дата звернення 19.03.2021 р.).

Чалкова І. Ю., здобувачка вищої освіти 4 курсу, групи СР-171

Науковий керівник – **Остряк Т. С.**, канд. пед. н.

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Початок ХХІ століття характеризується зростанням чисельності специфічної соціально-демографічної групи, яку складають люди похилого віку. Україна входить до 30 найстаріших країн світу. Як зазначається у Міністерстві соціальної політики, згідно з національним демографічним прогнозом, до 2025 року частка осіб віком понад 60 років становитиме 25 % загальної кількості населення, віком 65 років і старше – 18,4 %, у 2030 році – понад 26 % і понад 20 % відповідно» [1, с. 12].

Вивчення змісту та особливостей соціальної роботи з людьми похилого віку висвітлюються у працях багатьох фахівців та науковців, серед яких є і зарубіжні, і вітчизняні автори. Серед них: Л. Тюптя, Е. Холостова, О. Горбушина, Г. Бочарова, А. Капська, П. Павленок, В. Шахрай та ін. Проблеми соціального становища людей похилого віку розглянуті у працях: Г. Томе та Е. Еріксона. Так, Л. Тюптя у своїх працях приділяє значну увагу стереотипам по відношенню до людей похилого віку, аналізує специфіку соціальної роботи з людьми похилого віку. Дослідженнями головних проблем людей похилого віку займається Е. Холостова. Проблему самотності та

соціального захисту людей похилого віку аналізує у своїх працях А. Капська. Розглядаючи принципи соціальної роботи з людьми похилого віку В.Шахрай наголошує на соціальній значущості теорій старості [2, с.1].

Згідно з класифікацією Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), осіб у віці від 60 до 74 років відносять до категорії людей похилого віку, від 75 до 89 років – до старих людей, а від 90 років і старших – до довгожителів [3, с. 92].

Соціальна робота з людьми похилого віку – багатоаспектна та багатопланова. Вона зачіпає такі сфери життєдіяльності, як організація дозвілля, подолання криз, здоров'я, фінанси, і в нашій країні провадиться за такими напрямками як: – соціальна допомога та догляд в стаціонарних установах Міністерства праці і соціальної політики України; – соціальна робота з людьми похилого віку в територіальних центрах і відділеннях денного перебування; – соціальна підтримка та догляд вдома; – соціальна допомога, соціальне забезпечення, тобто створення необхідних матеріальних і фінансових умов для підтримання нормальної життєдіяльності. Як зазначає Л. Тюття, соціальна допомога людям похилого віку «це забезпечення у грошовій чи натуральній формах, у вигляді послуг чи пільг, які надаються із урахуванням законодавчо закріплених державою соціальних гарантій із соціального забезпечення». В Україні соціальна допомога включає ряд тимчасових або ж разових доплат до пенсій та соціальних допомог, натуральних видач та послуг за для надання адресної, диференційованої соціальної підтримки різним категоріям старших людей, нейтралізації або усунення критичних життєвих ситуацій, які виникають у зв'язку із соціальними та економічними умовами життя [2, с.3].

Соціальна робота з людьми літнього віку має багатогранний аспект. По-перше, це уважне ставлення та спостереження за іншими, вміння увійти в їх особистісний світ з їх переживаннями. Це вміння сприймати старих людей такими як вони є. По-друге, це заплановані дії, довіра та поміч в процесах адаптації людини похилого віку до нових життєвих умов. По-третє, це супровід помираючого, надання допомоги членам сім'ї в цей важкий період. Тільки після того як соціальний працівник прийме ці принципи та покладе їх в основу професіоналізму, тоді можна витримати всі психічні та фізичні навантаження, які пов'язані з доглядом за людиною похилого віку [3, с.95].

На сьогодні в Україні проблема покращення соціального обслуговування та забезпечення достатнього рівня життя людей похилого віку посідає вагомe місце в системі соціального захисту населення [1, с. 15].

Таким чином, знання потреб літніх людей необхідне для визначення оптимальних форм роботи з ними та вибору тих видів соціальних послуг, яких вони особливо потребують. У зв'язку з цим подальший розвиток соціальної роботи з людьми похилого віку повинен бути спрямований на підвищення якості та розширення спектру послуг, зокрема, у сфері профілактики і соціально-медичного забезпечення; на створення умов у суспільстві, щоб люди похилого віку якомога довше зберігали свій соціальний статус, залишалися активними й корисними членами суспільства.

Тенденція зростання чисельності літніх людей в Україні вимагає корінних змін соціальної політики відносно цієї, найбільш соціально незахищеної категорії населення, особливо зараз, в умовах переходу до ринкової економіки. Одним із головних актуальних завдань сучасного суспільства є створення умов гідного життя літнім людям, які становлять нині п'яту частину населення України.

Список використаних джерел

1. Балдинюк О. Особливості соціальної роботи із людьми похилого віку. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2018. № 1, С. 12–17.
2. Терещенко І. І., Наумець А. М. Особливості соціальної роботи з людьми похилого віку в умовах сучасної України. *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право* : збірник наукових праць. 2011. № 3 (11), С. 113 - 117

3. Коленіченко Т. Деякі особливості соціальної роботи із людьми похилого віку. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія ІІ. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління: збірник наукових праць*. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. Вип. 7, С. 92-99

Шепель Н. В. аспірантка кафедри соціальних структур та соціальних відносин, факультет соціології
Науковий керівник – **Мазурик О.В.**, д. соц. н., доцент
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)

ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ТРАНСАКЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ СОЦІАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВХОДІ НА РИНОК

Діяльність соціальних підприємств набуває все більшої актуальності з урахуванням загострення соціально-економічної кризи. Проаналізувавши наукову літературу з даної тематики, можемо узагальнити, що соціальне підприємництво, незалежно від країни, у якій воно реалізується, – являє собою процес, за допомогою якого громадяни створюють або трансформують установи для вирішення таких соціальних проблем, як бідність, неграмотність, деградація довкілля, порушення прав людини, корупція, з метою покращення життя багатьох людей [1, с. 1]. Це діяльність, прибуток від якої спрямовується на виконання соціальної місії (вирішення певної суспільної проблеми) або ж на досягнення соціального ефекту без мети отримання прибутку. Зазвичай це організації, які вирішують соціальні проблеми та працевлаштовують соціально вразливі групи населення (ветеранів АТО, ВПО, малозабезпечених, людей з інвалідністю та ін.); організації, котрі постійно 20-30% прибутку віддають на реалізацію соціальних ініціатив, якщо це затверджено в їхній статутній діяльності [2]. Тому, підвищується увага до аналізу діяльності такого підприємства та усунення факторів, які її стримують, що зумовлює актуальність дослідження.

Соціальний бізнес досить суперечливий з точки зору його імплементації як в українське, так і в законодавство інших країн. Однак, на сьогодні в Європі функціонує більше 2 мільйонів соціальних підприємств, на яких працюють майже 11 мільйонів працівників (6% від усіх працюючих у регіоні), що становить 10% від всього європейського бізнесу [4, с. 5]. Лідером серед європейських країн за кількістю соціальних підприємств виступає Велика Британія, де діють близько 70 тисяч соціальних підприємств, які забезпечують робочими місцями 1 млн людей і акумулюють прибуток в розмірі понад 24 млрд фунтів стерлінгів. В країнах Європи величина внеску соціальних підприємств в економіку цих країн різна, але достатньо суттєва: Італія – 37,3 млрд євро; Нідерланди – 3,5 млрд євро; Португалія – 3,3 млрд євро; Угорщина – 2,3 млрд євро; Ірландія – 1,4 млрд євро; Естонія – 52,4 млн євро [4, с. 5], що зайвий раз підкреслює значення діяльності соціального бізнесу.

В Україні вивести статистику по кількості і по результатах діяльності соціальних підприємств важко. До недавнього часу вона велася тільки за допомогою громадської ініціативи. Проте, цей вид діяльності прогресує в українських реаліях, а його представники самостійно ідентифікують своє підприємництво як «соціальне». Результати комплексного дослідження проєкту «EU4YOUTH – розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні» свідчать про те, що станом на 2020 рік в Україні діяло